

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 281/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], zastúpených Lexpert, s. r. o., Horná 15, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Roman Dula, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenia čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 17 CoP 54/2014 a jeho rozsudkom z 1. októbra 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 396/2015 a jeho uznesením z 25. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2015 doručená sťažnosť a 17. decembra 2015 doplnenie sťažnosti [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľka“), a [REDACTED] (ďalej aj „maloletý“, spolu ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a porušenia čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 CoP 54/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“) a jeho rozsudkom z 1. októbra 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 396/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie najvyššieho súdu“ alebo aj „napadnuté dovolacie konanie“) a jeho uznesením z 25. júna 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je matkou maloletého a 21. februára 2014 podala Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) návrh na úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletému. O návrhu sťažovateľky rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 31 P 64/2014-105 z 28. mája 2014 tak, že maloletého zveril do osobnej starostlivosti sťažovateľky. Otcovi maloletého [REDACTED] (ďalej len „otec maloletého“), uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého mesačne sumou 200 € od 1. marca 2014 do 15. dňa v mesiaci vopred, z toho 150 € do rúk sťažovateľky a 50 € na sporiaci účet maloletého. Rozhodol tiež o splatnom výživnom za obdobie od 1. marca 2014 do 28. mája 2014, o úprave styku otca maloletého so synom s tým, že v prevyšujúcej časti návrhy rodičov zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu – proti výrokom o výške výživného pre otca maloletého a o úprave styku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd

napadnutým rozsudkom č. k. 17 CoP 54/2014-143 z 1. októbra 2014 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil „okrem výroku o zverení [REDAKOVANÉ] do osobnej starostlivosti matky“.

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie z 31. októbra 2014 z dôvodu podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Sťažovateľka poukazuje na to, že z dôvodu priesťahov „na strane prvostupňového súdu v súvislosti s podaným dovolaním podala matka sťažnosť na postup súdu zo dňa 15. 05. 2015, ktorú predseda súdu listom č. Spr. 3041/15 zo dňa 08. 06. 2015 vyhodnotil ako dôvodnú. V dôsledku postupu prvostupňového súdu sa dovolaním Najvyšší súd SR začal zaoberať až v júni 2015.“. O dovolaní rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 25. júna 2015 tak, že ho odmietol ako neprípustné, s tým, že toto uznesenie „bolo právnenému zástupcovi matky doručené dňa 13. 08. 2015...“.

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú, že okresný súd a krajský súd rozhodli arbitrárne a svoje právne závery neodôvodnili riadne. Poukazujú predovšetkým na to, že otec maloletého nedostatočne preukázal výšku svojich príjmov, resp. neuviedol všetky svoje príjmy a nepreukázal ani svoje výdavky dostatočným spôsobom. Konajúce súdy túto skutočnosť nevyhodnotili v súlade so zákonom, keďže mali v uvedenej situácii aplikovať fikciu o výške príjmov podľa § 63 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). Najvyšší súd pochybenia okresného súdu a ani krajského súdu nenapravil a nevyhodnotil ústavne súladným spôsobom námietku sťažovateľov, že im postupom súdov bola odňatá možnosť konať pred súdom. Sťažovatelia v sťažnosti poukazujú na judikatúru ústavného súdu, najvyššieho súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). V sťažnosti ďalej uvádzajú túto argumentáciu:

„Aj z ďalšej judikatúry Najvyššieho súdu SR vyplýva, že aj nepresvedčivé a nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia sa považuje za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom (napr. uznesenie NS SR z 30. 05. 2013 sp. zn. 1 OdoV/10/2012 uverejnené pod č. 25 v časopise Zo súdnej praxe č. 3/2014, str. 122, uznesenie NS SR z 14. 05. 2014 sp. zn. 7 Cdo 136/2013, uznesenie NS SR z 27. 11. 2011 sp. zn. 7 Cdo 136/2011, rozsudok NS SR z 27. 04. 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005, rozsudok

NS SR z 30. 09. 2008 sp. zn. 4 Cdo 25/2007) a tento záver vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu SR (napr. III. ÚS 198/2011, I. ÚS 226/03).

Tým, že najvyšší súd odmietol dovolanie ako procesne neprípustné bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, tak porušil právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. ...

Odôvodnenie prvostupňového súdu je arbitrárne, nepresvedčivé, nedáva odpovede na zásadné otázky a argumentáciu matky a tiež nesubsumuje skutkový stav pod právne normy. ...

Pokiaľ ide o príjmy matky a otca, tak prvostupňový súd skonštatoval, že príjem matky je priemerne 500,- EUR. K príjmu otca prvostupňový súd uviedol, že tento je vo výške 2.350,- EUR, avšak označil ho nesprávne za príjem zo zamestnania a nie za príjem z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu. Pochybenie prvostupňového súdu pri posudzovaní zdroja príjmu otca je zásadné, pretože pri samostatne zárobkovo činných osobách sa zisťujú ich majetkové pomery zásadne odlišným spôsobom ako pri rodičoch, ktorí majú príjmy zo závislej činnosti. Toto pochybenie prvostupňového súdu odvolací súd zbagatelizoval, označil ho len za zrejmu nesprávnosť, ktorá by údajne mala byť zrejma každému. ...

Prvostupňový a odvolací súd zohľadnili len tie príjmy otca, na ktoré poukázala matka, aj keď nezohľadnili všetky (matka poukazovala aj napr. na kompenzáciu výdavkov otca zo strany Kresťanskodemokratického hnutia, čím sa však už súdy nezaoberali). Otec ďalej svoje príjmy nepreukazoval a súd ich ani nezisťoval, napriek tomu, že je obvyklé skúmať daňové priznania a je možné skúmať aj účtovníctvo rodiča - podnikateľa. Povinnosť preukázať svoje majetkové príjmy bola predovšetkým povinnosť otca v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 zákona o rodine a tomto smere otec neprodukoval žiadne dôkazy - matka predložila zverejnenú zmluvu s NR SR a dala návrh na zisťovanie ďalších príjmov od Kresťanskodemokratického hnutia. Za tejto situácie bolo povinnosťou súdov aplikovať domnienku o výške príjmu otca v súlade s ustanovením § 63 ods. 1 druhá veta zákona o rodine.

Pokiaľ ide o výdavky, tak za z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia možno za zistený považovať len výdavok otca na výživné pre dcéru [REDACTED]. Iné výdavky otec len tvrdil, ale nepreukázal a prvostupňový súd k nim neuviedol žiadne hodnotiace úvahy. Odvolací súd sa výdavkami otca absolútne nezaoberal. V tomto smere postupovali oba súdy v rozpore s ustanovením § 62 ods. 5... a ustanovením § 63 ods. 2 zákona o rodine..., ibaže by bolo možné postup súdov vyhodnotiť tak, že na ďalšie výdavky otca súdy nebrali ohľad v zmysle citovaných ustanovení - tomu však vzhľadom na všetky okolnosti nenasvedčuje výška určenej vyživovacej povinnosti otca.

... Zistený príjem otca bol viac ako 4-násobný oproti príjmu matky, napriek tomu súdy zaviazali otca len na platenie bežného výživného, ktoré pokrývalo len cca. jednu polovicu nákladov na maloletého. Okrem toho súdy absolútne nezohľadnili ani to, že sa matka o maloletého osobne stará čím postupovali v rozpore s ustanovením § 62 ods. 4 zákona o rodine. Je pravdou, že uvedené uznesenie je citované v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia, avšak z hodnotiacich úvah súdu nevyplýva, že by súd toto ustanovenie aj aplikoval. V odôvodnení rozhodnutia absentuje subsumpcia skutkového stavu pod právne normy, teda nie je možné zistiť právne posúdenie veci zo strany či už prvostupňového alebo odvolacieho súdu.

Pokiaľ ide o ďalšie majetkové pomery, tak súdy zistili aj to, že matka je vlastníčkou 1-izbového bytu. Otec je vlastníkom 3-izbového bytu a 2 motorových vozidiel, z čoho je tiež zrejмый majetkový nadštandard otca. Takisto matka poukázala na to, že výdavky otca na splácanie hypotéky nemôžu mať prednosť pred výživným - otec síce pôvodne tvrdil, že hypotékou financoval kúpu bytu, ale matka preukázala prostredníctvom svojho právneho zástupcu, že tomu tak nebolo a teda, že otec účelovo zavádza. Za tejto situácie nebol žiadny dôvod veriť ostatným nepreukázaným tvrdeniam otca. Tieto zjavné rozdiely v majetkových pomeroch rodičov prvostupňový a ani odvolací súd nezobrali do úvahy, len ich ignorovali.“

Sťažovatelia tiež namietajú porušenie ich práva vlastníť majetok, pričom v tejto súvislosti uvádzajú:

„Pochybeniami všeobecných súdov bolo porušené právo matky vlastníť majetok, pretože matka musí zo svojho majetku znášať náklady na výživu maloletého vo väčšom rozsahu ako by mala v prípade ak by súdy rozhodli o výške výživného na maloletého v súlade so zákonnou úpravou. Zároveň pochybenia všeobecných súdov mali za následok

porušenie práv maloletého na starostlivosť zo strany rodiča - otca a to konkrétne starostlivosť spočívajúcu v plnení vyživovacej povinnosti vo výške zodpovedajúcej schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom otca. Všeobecné súdy nedostatočne chránili v súdnom konaní záujmy maloletého a neposkytli ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa...

Neaplikovaním zákonnej úpravy jednak ohľadom určovania výšky výživného, zisťovania majetkových pomerov rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu ale tiež ohľadom požiadaviek na odôvodnenie súdneho rozhodnutia bolo porušené právo sťažovateľov vlastniť majetok...“

Sťažovateľka namieta aj porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní, ku ktorému malo dôjsť predovšetkým rozdielnym prístupom konajúcich súdov k splneniu procesnej povinnosti preukázať výšku svojich príjmov a výdavkov sťažovateľkou a otcom maloletého. V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza:

«U matky sa odvolací súd zaoberal počtom kúpených tašiek Billa (ktorých bolo asi 6 ani nie za 2,- EUR). Odvolací súd venoval výdavkom matky cca. pol strany odôvodnenia, kde sa venoval spomenutých tašiek Billa ešte potravinám kupovaných matkou. Podobnej kritike odvolací súd nepodrobil napr. vyhlásenie otca, že na stravu míňa 300 až 350,- EUR mesačne.

Na rozdiel od matky, otec svoje majetkové pomery a svoje výdavky nezdokladoval, čo odvolací súd „odmenil“ tým, že sa výdavkami otca vo svojom rozhodnutí ani len nezaoberal, a to v rozpore s ustanoveniami § 63 ods. 2 a 62 ods. 5 zákona o rodine. Z odôvodnenia napadnutých rozhodnutí nevyplýva, že by prvostupňový či druhostupňový súd podrobili tvrdené, ale nepreukázané výdavky otca podrobili skúmaniu podľa § 63 ods. 2 zákona o rodine. Ak tak súdy nepostupovali práve z dôvodu, že otec tieto výdavky nepreukázal, tak o to viac je prekvapivý záver ohľadom výšky výživného otca. Otec s niekoľkonásobne vyšším príjmom oproti matke platí výživné v podstate v rovnakej výške ako matka, ktorá sa ešte naviac o maloletého aj osobne stará. Takýto záver súdov celkom zjavne odporuje pravidlám určovania výživného a právu dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Rovnako tak prvostupňový súd od matky vyžadoval podrobné zdokladovanie príjmov a výdavkov, vo vzťahu k otcovi rovnakým spôsobom nepostupoval a následne ani neaplikoval domnienku o výške príjmu otca v zmysle § 63 ods. 1 druhá veta zákona o rodine.»

Sťažovatelia tiež namietajú vznik zbytočných prietahov v napadnutých konaniach súdov, pričom uvádzajú:

„Pochybenia súdov teda spôsobujú, že sa značným spôsobom oddaľuje konečné rozhodnutie vo veci, ktoré bude spravodlivé a bude náležite zohľadňovať zákonnú úpravu. Doterajším konaním súdov teda došlo aj k zbytočným prietahov v konaní, čo bolo potvrdené aj predsedom Okresného súdu Banská Bystrica v liste č. Spr 3041/15 zo dňa 08. 06. 2015.“

V doplnení sťažnosti doručenej ústavnému súdu 17. decembra 2015 sťažovatelia poukazujú na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/2013 z 10. júla 2013, ktorý sa týka aj aplikácie § 63 ods. 1 zákona o rodine. Uvádzajú, že okresný súd sa nijako nevysporiadal s možnou aplikáciou tohto ustanovenia a krajský súd síce uviedol, že nebol dôvod toto ustanovenie aplikovať, ale neuviedol z akého dôvodu. Z tohto hľadiska je preto napadnutý rozsudok krajského súdu zjavne neodôvodnený.

Na tomto základe sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 396/2015 a Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 17 CoP/54/2014 porušili právo sťažovateľov... podľa čl. 20 ods. 1... podľa čl. 41 ods. 4... podľa čl. 46 ods. 1... podľa čl. 47 ods. 3... podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., právo... podľa čl. 11 ods. 1... podľa čl. 32 ods. 4... podľa čl. 36 ods. 1... podľa čl. 37 ods. 3... podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, právo... podľa čl. 3 ods. 1... podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa.

Porušovatelia Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Banskej Bystrici sú povinní zaplatiť sťažovateľom spoločne a nerozdielne primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,- EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu s tým, že plnením

jedného z porušovateľov zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého porušovateľa.

Porušovatelia Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Banskej Bystrici sú povinní uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia vo výške 355,73 EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu s tým, že plnením jedného z porušovateľov zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého porušovateľa.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľa odôvodňujú takto:

„... iba konštatovaním porušenia práva sťažovateľov nie je možné zaistiť úplnú nápravu, aj keď v nadväznosti na skonštatovanie porušenia práv sťažovateľov a zrušenie napadnutých rozhodnutí zo strany Ústavného súdu SR by bolo možné právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov zvrátiť. Maloletý sa v súčasnej dobe nemôže podieľať na životnej úrovni svojho otca a matka musí výživu maloletého zabezpečiť vo vyššej miere ako by mala, pokiaľ by rozhodnutia všeobecných súdov o výške výživného boli v súlade so zákonom - na tom nezmení nič ani prípadné doplatenie výživného v budúcnosti. Maloletý je zároveň vystavený riziku, že v čase, keď sa meritom veci opätovne budú zaoberať všeobecné súdy, tak sa zmenia pomery otca a teda otec nemusí byť zaviazaný na platenie výživného až v takej výške... Bez ohľadu na to akým spôsobom bude o tejto sťažnosti rozhodnuté, tak v súčasnej dobe sú sťažovatelia vystavení právnej neistote o konečnom rozhodnutí o výživnom na maloletého – táto práva neistota je o to ťaživejšia a porušenie okresného súdu o to závažnejšie, že sa ide o vec starostlivosti súdu o maloletého, kedy má súd v súlade s ustanovením § 176 Občianskeho súdneho poriadku konať rýchlo a efektívne v záujme ochrany záujmov maloletých detí. Od podania návrhu matky na Okresný súd Banská Bystrica uplynulo už viac ako 18 mesiacov.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Sťažovatelia v petite sťažnosti namietajú porušenie označených základných práv podľa ústavy a listiny, práva podľa dohovoru a označeného článku Dohovoru o právach dieťaťa najvyšším súdom „v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 396/2015“ a krajským súdom „v konaní vedenom pod sp. zn. 17 CoP/54/2014“. Sťažovatelia v petite sťažnosti

neoznačujú napadnutý rozsudok krajského súdu, prípadne napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a ani nežiadajú tieto rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľa namietajú, že právne závery okresného súdu v jeho rozsudku z 28. mája 2014, právne závery krajského súdu v napadnutom rozsudku z 1. októbra 2014 a najvyššieho súdu v napadnutom uznesení z 25. júna 2015 sú arbitrárne. Sťažovateľa zároveň argumentujú, že tieto rozhodnutia konajúcich súdov nie sú riadne odôvodnené.

Na tomto základe, napriek nejednoznačnému vymedzeniu v petite sťažnosti, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľa namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a porušenie čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 1. októbra 2014 a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením z 25. júna 2015.

Rovnako tak sťažovateľa namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní

Sťažovateľa namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa sťažovateľov k zbytočným prietahom došlo „*na strane prvostupňového súdu v súvislosti s podaným dovolaním*“ a takisto „*(d)oterajším konaním súdov*“.

Ústavný súd poukazuje v prvom rade na to, že posudzovanie namietaného porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní bolo predmetom konania o sťažnosti sťažovateľov doručenej ústavnému súdu 25. mája 2015. O týchto námietkach sťažovateľov rozhodol ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 364/2015 zo 14. júla 2015 tak, že sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na to, že od uvedeného uznesenia ústavného súdu nedošlo k žiadnej zmene rozhodujúcich skutočností (napr. k zrušeniu napadnutého rozsudku krajského súdu v dovolacom konaní a opätovnému prerokovaniu veci krajským súdom ako odvolacím súdom), je zrejmé, že sťažnosť sťažovateľov sa v tejto časti týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol. Pritom je bez právneho významu, že v aktuálnom konaní namietajú sťažovatelia porušenie aj základného práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Podľa § 24 zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak

- a) sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené,
- b) ústavný súd v tej istej veci koná,
- c) navrhovateľ sa ním domáha preskúmania rozhodnutia ústavného súdu.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľov odmietol v časti, v ktorej namietajú porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny postupom krajského súdu v napadnutom konaní pre jej neprípustnosť [§ 24 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Sťažovatelia tiež namietajú porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní (pričom v rámci napadnutého konania najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sťažovatelia namietajú aj postup okresného súdu ako súdu prvého stupňa vykonávajúceho úkony v napadnutom dovolacom konaní, pozn.).

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (najvyšší súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu (ako aj okresného súdu, pozn.) v napadnutom dovolacom konaní. Zo sťažnosti sťažovateľov vyplýva, že v čase podania tejto sťažnosti ústavnému súdu už najvyšší súd v napadnutom konaní rozhodol uznesením z 25. júna 2015, ktoré zároveň bolo právnenému zástupcovi sťažovateľov doručené 13. augusta 2015. Takto možno dospieť k záveru, že k namietanému porušovaniu v sťažnosti označeného základného práva podľa ústavy a listiny a práva podľa dohovoru už postupom najvyššieho súdu, prípadne okresného súdu v napadnutom dovolacom konaní nemohlo v čase podania sťažnosti dochádzať, preto ústavný súd sťažnosť v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy, podľa čl. 11 ods. 1, čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a porušeniu čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru

o právach dieťaťa postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 1. októbra 2014

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Ústavný súd v prípade sťažovateľov vychádzal zo svojej judikatúry (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), podľa ktorej lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Sťažovateľka podala dovolanie, o ktorom dovolací súd rozhodol, že nie je prípustné. V súlade s už ustálenou judikatúrou ústavného súdu nemožno však sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní preskúmal tú časť sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy, podľa čl. 11 ods. 1, čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a porušenia čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 1. októbra 2014 z hľadiska toho, či ich nemožno považovať za zjavne neopodstatnené.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo

slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Krajský súd ako odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku z 1. októbra 2014, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, poukázal na odvolaciu argumentáciu sťažovateľky, na vyjadrenie otca maloletého a tiež kolízneho opatrovníka. Následne uviedol tieto právne závery:

«... Matka maloletého vytýka okresnému súdu nesprávne skutkové zistenia vo vzťahu k majetkovým pomerom otca a nesprávne právne posúdenie v otázke počiatku a rozsahu vyživovacej povinnosti otca a spôsobu a rozsahu úpravy styku. Žiadna z odvolacích námietok matky nebola uplatnená dôvodne. ...

Matka skutočne doručila návrh na Okresný súd Banská Bystrica dňom 21. 02. 2014 a v zmysle § 77 ods. 1 Zákona o rodine by mohla požadovať výživné na maloleté dieťa minimálne od tohto dátumu. Okresný súd však pokiaľ uložil otcovi povinnosť platiť výživné od 01. 03. 2014, rozhodol vecne správne, pretože priamo v návrhu na začatie konania matka uviedla, že ešte vo februári 2014 jej otec maloletého poslal sumu 300 €. Z tejto informácie od matky vyvodil okresný súd správne skutkové zistenie, že otec si neplní vyživovaciu povinnosť od 01. 03. 2014 a len od tohto dátumu je možné uložiť, aby si svoju zákonnú povinnosť podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnil.

Majetkové pomery otca pre účely určenia výživného boli zistené z listinných dôkazov obstaraných súdom. Nebol preto dôvod na aplikáciu ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého, ak rodič s príjmami z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu nepreukáže súdu svoje príjmy, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje 20-násobok sumy životného minima. Lustráciou v Sociálnej poisťovni za obdobie od 01. 01. 2013 do 24. 02. 2014 okresný súd zistil, že otec dieťaťa ■■■■■ je samostatne zárobkovo činnou osobou. Výpisom zo Živnostenského registra mal súd preukázané, že oprávnenie otca podnikat' nezaniklo. Daňový úrad ■■■■■ konajúcemu súdu 04. 03. 2014 oznámil údaje z daňového priznania otca za rok 2012. Daňové priznanie za rok 2013 podľa správy Daňového úradu ■■■■■ z 29. 04. 2014 nebolo podané ani do 29. 04. 2014. Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky v odpovedi na žiadosť súdu z 05. 05. 2014 oznámila, že ■■■■■ poberal odmenu na základe zmluvy o zabezpečení služieb asistenta poslanca Národnej Rady SR s účinnosťou od 17. 04. 2012 v sume 1.250 € a v znení Dodatku č. 1 účinného od 14. 08. 2013 v sume 1.600 €. Kresťanskodemokratické hnutie vyčíslilo výšku odplaty na základe zmluvy o zabezpečovaní služieb uzavretej s otcom maloletého na 675 € mesačne za obdobie január 2013 až september 2013 vrátane a vo výške 750 € od októbra 2013 do marca 2014. Zo zmluvy o zabezpečení služieb asistenta poslanca NR SR nevyplýva, že by okrem odmeny boli otcovi dieťaťa preplácané hotové výdavky spojené s dohodnutou činnosťou. Vlastníctvo dvoch motorových vozidiel Opel Astra a MITSUBISHI COLT je dokladované v Správe Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Okresný dopravný inšpektorát v ■■■■■. Okresný súd si obstaral aj list vlastníctva svedčiaci o tom, že otec dieťaťa je vlastníkom bytu.

Rovnako dôsledne zisťoval okresný súd aj majetkové pomery matky. I u nej sa dopytoval na vlastníctvo motorových vozidiel a zistil, že matka nevlastní žiadne motorové vozidlo, vyžiadal si list vlastníctva o vlastníckom práve matky k bytu a správou od zamestnávateľa matky zistil výšku jej príjmu. Podľa správy zamestnávateľa matky do 31. 12. 2013 čerpala matka rodičovskú dovolenku. V januári 2014 jej bol vyplatený čistý príjem 459,39 €. Matka však pred súdom udáva, že jej čistý mesačný príjem je v rozpätí od 470 do 500 € mesačne.

Okresný súd skutočne v štvrtom odseku na štvrtej strane rozsudku uviedol, že „otec dieťaťa je zamestnaný so zárobkom 2.350 € mesačne“, čo však neznamená, že súd zistil okrem príjmu otca ako samostatne zárobkovo činnnej osoby aj ďalší príjem vo výške 2.350 € mesačne zo závislej činnosti. Na druhej strane rozsudku v druhom odseku okresný súd jednoznačne udáva, že otec podáva daňové priznania ako SZČO a jeho priemerný mesačný čistý príjem je 2.350 €. Na štvrtej strane rozhodnutia, kde je uvedené, že je otec zamestnaný, ide o zrejmu nesprávnosť, ale význam súdom uvádzaného zistenia o príjme otca v kontexte s ďalším textom odôvodnenia je zřejmý každému.

Matka sa domáha určenia výživného zo strany otca s poukazom na jeho mesačný príjem, ktorý porovnáva so svojim a neustále zdôrazňuje, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Toto jej tvrdenie je zhodné so zákonom a okresný súd o výške výživného rozhodol v súlade s § 62 ods. 2 Zákona o rodine. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti sa okrem majetkových pomerov povinnej osoby prihliada aj na odôvodnené potreby oprávneného. Oprávneným z výživného je maloletý ■■■■■, ktorý je vo veku troch rokov. Odôvodnené potreby oprávneného vo veku troch rokov, o ktorom matka v návrhu tvrdila, že je zdravý, nemá v súvislosti so zdravotným stavom maloletého zvýšené výdavky, musia byť pokryté sumou 200 € od otca, určitou čiastkou zo strany matky a dávkami od štátu. S finančnými prostriedkami, ktoré majú slúžiť na zabezpečenie potrieb maloletého dieťaťa, je potrebné nakladať hospodárne. Matka nevysvetlila, z akého dôvodu maloletý navštevuje súkromné predškolské zariadenie ■■■■■ s poplatkom 300 € mesačne, z akého dôvodu založila trojročnému dieťaťu stavebné sporenie s mesačným vkladom 60 €, keď tvrdí, že súdom určené výživné nie je postačujúce na krytie potrieb maloletého dieťaťa. Aj matkou predložené doklady o nákupoch v ■■■■■ napovedajú o nešetrnom hospodárení. Veľmi často sa medzi nakupovanými položkami objavuje tatárska omáčka

v malom balení, čokoládové oplátky Mila, BB keksy a skoro pri každom nákupe si kupuje matka tašku ■■■■■ namiesto toho, aby si tašku na nákup vzala so sebou. To, že sa dieťa v plnej miere nepodieľa na životnej úrovni rodičov, zapríčinila matka svojím odchodom zo spoločnej domácnosti s otcom dieťaťa a rozdelením rodiny. Súdom určené výživné v rozsahu 150 € na bežné výdavky a 50 € na sporiaci účet, ktorý musí matka v prospech dieťaťa zriadiť, považuje odvolací súd za primerané veku a potrebám maloletého dieťaťa, aj schopnostiam a možnostiam povinnej osoby. Preto v tejto časti odvolaniu matky nevyhovel.»

Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto (napriek tomu, že sa sťažovatelia nedomáhajú vyslovenia porušenia v sťažnosti označených práv relevantným rozhodnutím okresného súdu) preskúmal aj rozsudok okresného súdu č. k. 31 P 64/2014-105 z 28. mája 2014, ktorým tento okrem iného zaviazal otca maloletého prispievať na jeho výživu mesačne sumou 200 €. Okresný súd poukázal na vyjadrenia a výpoveď otca maloletého o jeho majetkových pomeroch, pričom uviedol:

„Otec dieťaťa vo svojej výpovedi aj v písomných podaniach prejavil súhlas s tým, aby dieťa bolo zverené do ďalšej výchovy a opatery matke a navrhol stanovenie výšky výživného 150 € mesačne do rúk matky mal. dieťaťa s tým, že takéto výživné považuje za primerané, jednak veku, ale aj potrebám mal. dieťaťa. Poukázal na tú skutočnosť, že dáva daňové priznanie, ako SZČO. Jeho priemerný mesačný čistý príjem je asi 2350 € mesačne. Z tohto príjmu uhrádza mesačné náklady na pohonné hmoty asi 400 €, internet 26 €, telefón 100 €, kancelárske potreby 50 €, servis auta 100 €, 200 € mesačne vynakladá na svoje

nemocenské, zdravotné a dôchodkové poistenie, pričom uviedol, že toto sú náklady súvisiace s jeho podnikateľskou činnosťou. Po odpočítaní týchto nákladov mu zostáva 1 000 € až 1200 € mesačne, z čoho uhrádza výživné pre dcéru [REDACTED], [REDACTED] určené súdom vo výške 125 € mesačne, hypotéku na byt 200 € mesačne, mesačnú zálohovú platbu na bývanie uhrádza 162,67 € a inkaso 54 € mesačne. Tiež uviedol, že mal. Jánovi uhrádza poistenie 25 € mesačne, ďalej si platí svoje osobné životné a úrazové poistenie 48,50 €, náklady na vlastné ošatenie, hygienu asi 100 € mesačne, 300 € až 350 € mesačne náklady na stravu. Poukázal na tú skutočnosť, že často cestuje a preto sa často stravuje v reštauračných zariadeniach a preto mu zostáva suma okolo 300 € mesačne na nepredvídateľné náklady.“

Následne okresný súd, citujúc ustanovenia § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2 a 5, § 63 ods. 3 a § 75 zákona o rodine, v súvislosti s určením výživného uviedol:

„Pri určovaní výšky výživného, súd prihliadal na odôvodnené potreby a záujmy maloletého dieťaťa, ako aj na možnosti a schopnosti oboch rodičov. Dieťa je vo veku necelých 3 rokov, navštevuje materské jasle, kde matka platí poplatok 300 € mesačne, pričom sumu 230 € mesačne jej refunduje úrad práce. Dieťa však býva často choré, v dôsledku čoho je matka s maloletým dieťaťom častejšie na OČR a máva zvýšené náklady v súvislosti s doplatkami za lieky, ktoré sú dieťaťu predpisované, ako aj so zabezpečením dostatočného prísunu vitamínov na posilnenie zdravotného stavu mal. dieťaťa.

Matka dieťaťa je riadne zamestnaná s priemerným mesačným zárobkom 500 € a nemá inú vyživovaciu povinnosť. Otec dieťaťa je zamestnaný so zárobkom 2 350 € mesačne a má vyživovaciu povinnosť k dcére [REDACTED], [REDACTED] vo výške 125 € mesačne.

Na základe takto zisteného skutkového stavu súd dospel k záveru, že súčasné osobné, majetkové a zárobkové pomery otca dieťaťa umožňujú otcovi, bez ohrozenia vlastnej výživy a výživy ďalšieho svojho maloletého dieťaťa, prispievať na úhradu potrieb maloletého dieťaťa mesačne sumou 200 € z čoho sumu 150 € súd rozhodol, že bude otec platiť do rúk matky dieťaťa, aby z nich mohla uspokojovať priebežne vznikajúce potreby maloletého dieťaťa a sumu 50 € súd rozhodol, že otec bude ukladať na sporiaci účet dieťaťa na tvorbu úspor pre maloletého. V zmysle hore citovaného zákonného ustanovenia, súd uložil matke

dieťaťa zároveň, aby takýto účet na meno dieťaťa a prospech maloletého matka zriadila, pričom tiež rozhodol v súlade so zákonným ustanovením, že výber týchto finančných prostriedkov je viazaný na súhlas súdu. Výživné súd stanovil od 01. 03. 2014, keď dospel k záveru, že do tej doby si otec výživné v prospech mal. dieťaťa riadne splnil.

Za čas od 01. 03. 2014 do 28. 05. 2014 vznikol tak otcovi dlh na výživnom vo výške 200 €, keď súd v prospech otca započítal výživné, ktoré už doteraz pre maloleté dieťa platil. Toto zročné výživné súd rozdelil na sumu 50 €, ktorú sumu je otec povinný doplatiť do rúk matky dieťaťa a sumu 150 €, ktorú sumu súd uložil otcovi ako povinnosť zaplatiť na sporiaci účet maloletého dieťaťa.“

Sťažovatelia predovšetkým namietajú spôsob, ktorým okresný súd zistil výšku príjmov otca maloletého a tiež jeho výdavky, a takto tiež namietajú výšku výživného, ktoré určil okresný súd vo svojom rozsudku z 28. mája 2014. Podľa sťažovateľov konajúce súdy mali aplikovať fikciu o výške príjmov otca maloletého podľa § 63 ods. 1 zákona o rodine.

Podľa sťažovateľov rozsah vyživovacej povinnosti otca maloletého určený rozsudkom okresného súdu z 28. mája 2014 predstavuje zásah do majetkovej sféry sťažovateľky, ktorá musí uspokojovať potreby maloletého zo svojho majetku, ako aj maloletého, ktorý sa nemôže podieľať na životnej úrovni svojho otca.

Spôsob, ktorým okresný súd a krajský súd zisťovali a vyhodnotili príjmy a výdavky sťažovateľky a otca maloletého, predstavuje podľa sťažovateľky porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na dôkazné prostriedky, z ktorých okresný súd zisťoval výšku príjmov otca maloletého a jeho majetkové pomery (zisťovanie v evidencii Sociálnej poisťovne, správy od Daňového úradu v [REDAKOVANÉ], list Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky, zmluvy o zabezpečení služieb asistenta poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, správa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Okresného dopravného inšpektorátu [REDAKOVANÉ], list vlastníctva). Keďže z uvedených listinných dôkazov ustálil okresný súd príjem a majetkové pomery otca

maloletého, neaplikoval fikciu podľa § 63 ods. 1 zákona o rodine. Krajský súd sa vysporiadal aj s námietkou sťažovateľov o tvrdení okresného súdu v odôvodnení jeho rozsudku, podľa ktorého má otec maloletého príjmy zo závislej činnosti. V celkovom kontexte odôvodnenia rozsudku okresného súdu z 28. mája 2014 považoval toto tvrdenie krajský súd za zjavnú nesprávnosť, ktorá nijako nespochybňuje skutkové zistenia a právne závery okresného súdu.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov o arbitrárnom postupe konajúcich súdov v súvislosti s neaplikovaním § 63 ods. 1 zákona o rodine, poukazuje ústavný súd v prvom rade na to, že túto námietku skúmal aj najvyšší súd v napadnutom dovolacom konaní, avšak len z toho hľadiska, či neaplikovaním tohto zákonného ustanovenia nebola sťažovateľom odňatá možnosť konať pred súdom, samotnou otázkou právneho posúdenia sa najvyšší súd nezaoberal vzhľadom na to, že dovolanie podané sťažovateľkou nebolo prípustné podľa § 238 OSP. Vychádzajúc z tejto skutočnosti, ústavný súd preskúmaval opodstatnenosť námietky sťažovateľov z toho hľadiska, či konajúce súdy postupovali ústavne akceptovateľne, ak vo veci neaplikovali § 63 ods. 1 zákona o rodine.

Ustanovenie § 63 ods. 1 zákona o rodine ukladá rodičovi, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, povinnosť preukázať tieto príjmy súdu, predložiť doklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu zistenie ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu. Nesplnenie tejto povinnosti spôsobuje, že výška priemerného mesačného príjmu rodiča je určená fikciou v zmysle druhej vety § 63 ods. 1 zákona o rodine. Uvedené ustanovenie je však potrebné vykladať v súlade s vyšetrovacou zásadou, ktorou sa riadi konanie starostlivosti súdu o maloletých podľa § 176 OSP, podľa ktorej v tomto konaní, je súd povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí (§ 120 ods. 2 v spojení s § 81 ods. 1 OSP).

V prerokúvanom prípade sa javí, že príjem otca maloletého a jeho majetkové pomery boli zistené dostatočne. Sťažovateľka tvrdila, že Kresťanskodemokratické hnutie kompenzuje niektoré výdavky otcovi maloletého. Krajský súd sa s touto námietkou

vysporiadal a poukázal na to, že zo zmluvy o zabezpečení služieb asistenta poslanca Národnej rady Slovenskej republiky preplácanie výdavkov nevyplýva. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu možno dospieť k záveru, že väčšiu časť listinných dôkazov preukazujúcich príjem otca maloletého a jeho majetkové pomery zaobstaral okresný súd. Táto skutočnosť je však bez právnej relevancie s prihliadnutím na súčasné pôsobenie procesnej povinnosti rodiča podľa § 63 ods. 1 zákona o rodine a vyšetrovacej zásady. Sťažovateľka neuviedla také skutočnosti, ktoré by vyvolávali podstatnejšiu pochybnosť o úplnosti skutkových zistení týkajúcich sa príjmov otca maloletého a jeho majetkových pomerov, preto nie je odôvodnená ani aplikácia záverov ústavného súdu uvedená v náleze sp. zn. II. ÚS 172/2013 z 10. júla 2013.

Ústavný súd takto dospel k záveru, že krajský súd v spojení s okresným súdom odôvodnili svoje závery o určení rozsahu vyživovacej povinnosti otca maloletého a jeho začiatku primerane, preto právne závery konajúcich súdov nepovažuje v tomto smere za zjavne neodôvodnené. Rovnako tak aplikácia a výklad príslušných ustanovení zákona o rodine týmito súdmi rešpektuje zmysel a účel týchto ustanovení, sú logické, preto právne závery krajského súdu v spojení s okresným súdom nie sú arbitrárne.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny alebo ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 1. októbra 2014 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom krajského súdu v spojení s právnym názorom okresného súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným

súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení zákona o rodine krajským súdom ako odvolacím súdom v spojení s okresným súdom ako súdom prvého stupňa takéto nedostatky nevykazuje.

Skutočnosti, ktoré sťažovateľka v sťažnosti uvádza, neindikujú možnosť vysloviť porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 37 ods. 3 listiny.

Rovnako tak ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť vysloviť porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny a základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a podľa čl. 32 ods. 4 listiny; a taktiež ani porušenie čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 1. októbra 2014.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

II.3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy, podľa čl. 11 ods. 1, čl. 32 ods. 4, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a porušeniu čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením z 25. júna 2015

Najvyšší súd napadnutým uznesením z 25. júna 2015 odmietol dovolanie sťažovateľky. V odôvodnení svojho uznesenia v prvom rade skúmal prípustnosť dovolania podľa § 238 OSP, pričom uviedol:

„V preskúmvanej veci dovolanie matky maloletého smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu vo veci starostlivosti súdu o maloletého (určenie výživného).

V predmetnom konaní sa teda nerozhodovalo o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu (porovnaj napr. R 55/1996).

Najvyšší súd so zreteľom na uvedené ustanovenia konštatuje, že matkou maloletého podané dovolanie nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné.“

Následne najvyšší súd poukázal na dovolaciu argumentáciu sťažovateľky a uviedol:

„Matka maloletého procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytykané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola matke maloletého odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).“

Najvyšší súd následne uviedol tieto právne závery týkajúce sa aplikácie ustanovení zákona o rodine a právneho posúdenia určenia rozsahu vyživovacej povinnosti otca maloletého (ktorých ústavnú udržateľnosť ústavný súd preskúmava s prihliadnutím na argumentáciu v sťažnosti sťažovateľov, pozn.):

„Nedôvodná je aj námietka matky maloletého spočívajúca v tom, že došlo k porušeniu ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p., nakoľko odvolací súd v predmetnej veci aplikoval ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine.

V skutočnosti odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že na aplikáciu tohto ustanovenia Zákona o rodine v predmetnej veci neboli dôvody, pretože majetkové pomery otca maloletého pre účely určenia výživného boli zistené z listinných dôkazov obstaraných súdom (čl. 146 spisu).

Nemožno súhlasiť ani s ďalšou námietkou matky maloletého, spočívajúca v zistení, že otec maloletého má príjmy aj z inej ako závislej činnosti. Oba súdy v tomto konaní zistili súčasný priemerný mesačný príjem otca maloletého vo výške 2 350 eur, pričom odvolací súd túto sumu len bližšie konkretizoval a poukázal na to, že otec maloletého poberá príjem asistenta poslanca Národnej rady Slovenskej republiky a to na základe zmluvy o zabezpečení služieb takéhoto asistenta a má aj príjem od Kresťanskodemokratického hnutia na základe zmluvy o zabezpečení služieb aktuálne vo výške 750 eur mesačne. Nejde

teda o odchylné skutkové zistenia (a to prípadne bez vykonania dokazovania) zo strany odvolacieho súdu, než aké v predmetnej veci urobil súd prvého stupňa. Pokiaľ matka maloletého v dovolaní zotrúva na právnych záveroch, ktoré sú odlišné od právneho posúdenia veci odvolacím súdom (i súdom prvého stupňa), uplatňuje dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. (t. j., že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci), treba poukázať na to, že právnym posúdením je činnosť súdu, ktorým sa zo skutkových zistení vyvodzujú právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétna právna norma. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverom vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O. s. p. zakladajúci prípustnosť dovolania.“

Sťažovatelia namietajú porušenie označených základných práv podľa ústavy a listiny, práva podľa dohovoru a označených článkov Dohovoru o právach dieťaťa postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho uznesení z 25. júna 2015. Sťažovatelia namietajú, že najvyšší súd odmietol ich dovolanie bez toho, aby toto dovolanie vecne prerokoval.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľky nie je prípustné podľa § 238 OSP. Vzhľadom na obsah dovolania skúmal tiež, či konajúce súdy neodňali sťažovateľke možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP. Poukázal na to, že okresný súd a krajský súd neaplikovali § 63 ods. 1 zákona o rodine z dôvodu, že majetkové pomery otca maloletého boli preukázané listinnými dôkazmi. Podľa najvyššieho súdu krajský súd nerozhodol na základe iných dôvodov ako okresný súd, čo vyplýva aj z odôvodnenia preskúmaného

rozsudku krajského súdu. Uviedol tiež, že nesprávne právne posúdenie veci je dovolacím dôvodom, ale najvyšší súd túto námietku nepreskúmava v situácii, keď dovolanie nie je prípustné podľa § 238 OSP. Ústavný súd dospel k záveru, že uvedené právne závery najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne a zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne udržateľné.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, preto môže do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi zasahovať len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ale ústavný súd v prípade napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľov za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné toto rozhodnutie hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení zákona o rodine a Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom ako dovolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd nezistil ani také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť vysloviť porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 37 ods. 3 listiny; ako ani porušenie sťažovateľmi označených hmotných práv, t. j. základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny a základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy

a podľa čl. 32 ods. 4 listiny; a taktiež ani porušenie čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho uznesení z 25. júna 2015.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2016